

JAVA

Úvod

Úvodní informace

- Petr Hnětynka
 - hnetynka@d3s.mff.cuni.cz
- <http://d3s.mff.cuni.cz/~hnetynka/java/>
- **2/2 Zk/Z**
- zkouška
 - písemný test
- zápočet
 - zápočtový test **u počítače**
 - zápočtový program
 - "rozumná" velikost
 - **téma do 10. 1. 2020**
 - emailem cvičícímu
 - domácí úkoly – 225 bodů (z 450)
 - docházka
 - víc než 3 absence – 315 bodů

Úvodní informace

- Virtuální cvičení pro repetenty
 - a ty co nechtějí chodit na cvičení
- Seznam "zakázaných" témat na zápočťák
 - piškvorky
 - lodě
 - tetris
 - ...
 - započťáky/příklady na algoritmy, grafiku
 - ...
- téma vždy dohodnout s cvičícím
- cvičení ve Po 14:00 je v angličtině

Literatura, odkazy

- Vše o Javě
 - <http://www.oracle.com/technetwork/java/>
- Java tutorial
 - <https://docs.oracle.com/javase/tutorial/index.html>
- Java Language Specification
 - <http://docs.oracle.com/javase/specs/>

Java

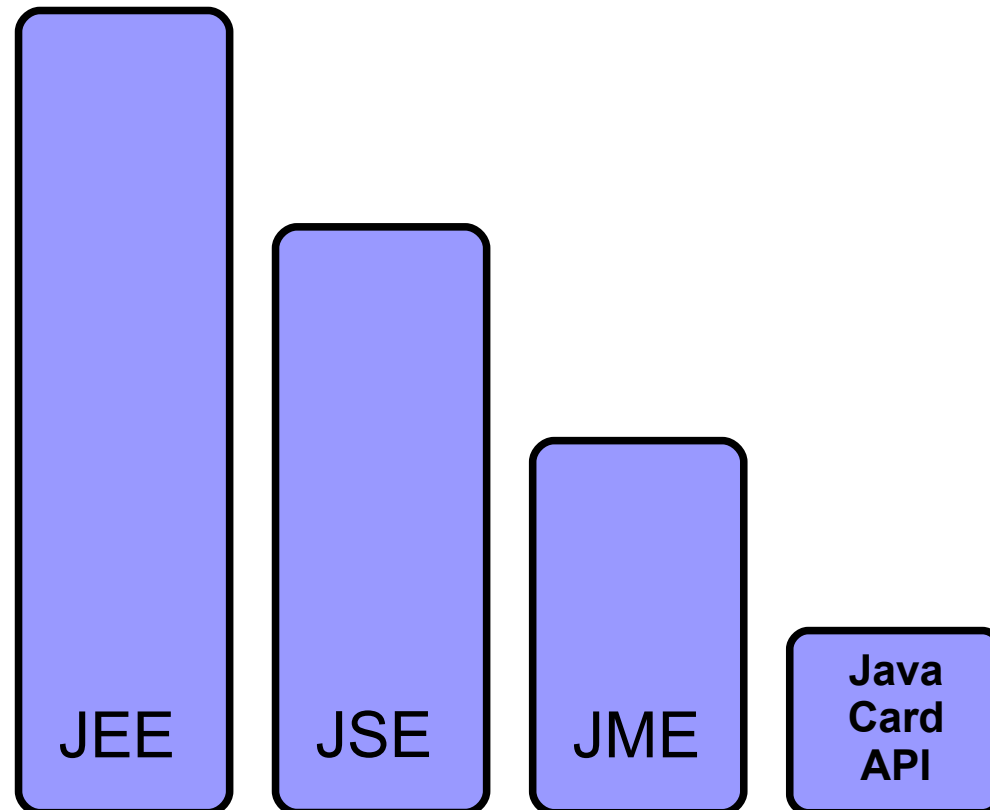
- objektově orientovaný
 - vše (téměř) je objekt
- interpretovaný
 - zdrojový kód (.java) – překlad do tzv. *bytecode*
 - bytecode (.class) – interpretován v tzv. *virtual machine*
 - just-in-time compilation
 - překlad bytecode do nativního kódu před/během vykonávání programu
- nezávislý na architektuře
 - programy běží ve *virtual machine*
- od Java 9
 - ahead-of-time compilation

Historie

- 1.0 (1996)
- 1.1 (1997)
 - Vnitřní třídy
- Java 2 platform (2000)
 - 1.2, 1.3 – změny pouze v knihovnách
- 1.4 (2002)
 - Assert
- 5.0 (2004)
 - změny v jazyce
 - generické typy, anotace,...
- 6 (2006) – změny v knihovnách
- 7 (2011) – změny (malé) v jazyce
- 8 (2014) – velké změny v jazyce – lambda typy,...
- 9 (2017) – změny v jazyce – moduly
- 10 (2018) – změny v jazyce – odvození typu lok. prom (var)
- 11 (2018) – změny v knihovnách (redukce std knihovny)
 - long-term support
- 12 (2019) – rozšířený switch příkaz (ale pouze jako „preview“)
- 13 (2019) – další úprava switch, textové bloky (stále „preview“)

Java platform

- JSE – standard edition
- JEE – enterprise edition
- JME – micro edition

Získání Javy

- <http://www.oracle.com/technetwork/java/javase/downloads/index.html>
 - JDK
 - překladač, virtual machine, debugger, ...
 - Windows, Linux, Solaris
 - JRE
 - bez nástrojů pro vývoj (tj. bez překladače,...)
 - Windows, Linux, Solaris
 - dokumentace
- IDE
 - Netbeans – <http://www.netbeans.org/>
 - Eclipse – <http://www.eclipse.org/>
 - IntelliJ IDEA – <https://www.jetbrains.com/idea/>
- Ant – obdoba programu **make**
 - <http://ant.apache.org/>
- Maven – „like Ant on Steroids“
 - <http://mave.apache.org/>

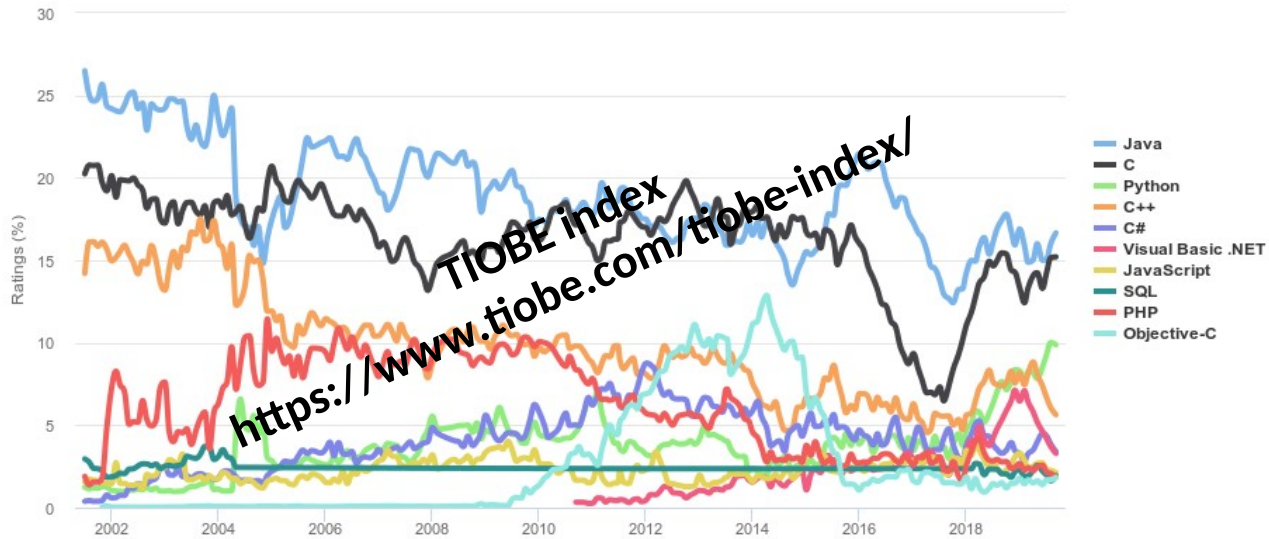
Přibližný průběh přednášky

- Jazyk
 - třídy, primitivní typy, programové konstrukce,...
- Základní nástroje
- Základní třídy
 - vlákna, kolekce, vstup/výstup...

Popularita

TIOBE Programming Community Index

Source: www.tiobe.com

Rank	Language	Type	Score
1	Python	☉ ☐ Ⓜ	100.0
2	Java	☉ ☐ ☐	96.3
3	C	☐ ☐ Ⓜ	94.4
4	C++	☐ ☐ Ⓜ	87.5
5	R	☐ ☐ ☐	81.5
6	JavaScript	☉ ☐ ☐	79.4
7	C#	☉ ☐ ☐	74.5
8	Matlab	☐ ☐ ☐	70.6
9	Swift	☐ ☐ ☐	69.1
10	Go	☉ ☐ ☐	68.0

Worldwide, Sept 2019 compared to a year ago:

Rank	Change	Language	Share	Trend
1		Python	29.21 %	+4.6 %
2		Java	19.9 %	-2.2 %
3		Javascript	8.39 %	+0.0 %
4		C#	7.23 %	-0.6 %
5		PHP	6.69 %	-1.0 %
6		C/C++	5.8 %	-0.4 %
7		R	3.91 %	-0.2 %
8		Objective-C	3.3 %	-0.7 %
9		Swift	2.8 %	-0.3 %
10		Matlab	1.82 %	-0.2 %

Java, zim
1.10
1919

IEEE Spectrum
<https://spectrum.ieee.org/computing/software/the-top-programming-languages-2019>

Popularity Index
<http://pypl.github.io/>

JAVA

Jazyk

Komentáře

- Komentář

```
/* komentar */
```

```
// komentar do konce radku
```

- "dokumentační" komentáře (javadoc)

```
/** komentar */
```

Objekty

- Vše je objekt
- Objekt – instance třídy (class) nebo pole
 - nová instance pomocí operátoru **new**
- Vše je definováno ve třídách
 - tj. žádné funkce mimo třídy (jako jsou třeba v C++)
- Manipulace s objekty – reference
 - Neexistují ukazatele

```
String s;
```

```
String s = new String("ahoj");
```

Reference

```
StringBuilder s1 =  
    new StringBuilder("ahoj");  
StringBuilder s2 = s1;  
  
s1.append(" svete");  
  
System.out.println(s2);  
    // vytiskne "ahoj svete"
```

Primitivní typy

- Výjimka – ne zcela vše je objekt
 - proměnné nejsou reference
 - pevná velikost, pouze se znaménkem

```
int a = 10;
```

Typ	Velikost	Min	Max	Wrapper
boolean	-	-	-	Boolean
char	16-bit	Unicode 0	Unicode $2^{16}-1$	Character
byte	8-bit	-128	+127	Byte
short	16-bit	-2^{15}	$+2^{15}-1$	Short
int	32-bit	-2^{31}	$+2^{31}-1$	Integer
long	64-bit	-2^{63}	$+2^{63}-1$	Long
float	32-bit	IEEE754	IEEE754	Float
double	64-bit	IEEE754	IEEE754	Double

Primitivní typy – proměnné

```
int i1 = 42;
```

```
int i2 = i1;
```

```
i1 += 1;
```

```
System.out.println(i2);
```

```
// prints out 42
```


Primitivní typy

- Vnitřní reprezentace celočíselných typů
 - „signed two's-complement integers“
 - př. typ **byte**
 - 0 ~ 00000000
 - 127 ~ 01111111
 - -1 ~ 11111111
 - -128 ~ 10000000
- Typy s pohyblivou řádovou čárkou
 - umožňují reprezentovat hodnotu NaN (not-a-number)
 - jakékoliv porovnání dvou NaN je vždy **false**

Autoboxing, autounboxing

- od Java 5
- automatická konverze mezi primitivními typy a wrapper typy

```
int a = 5;  
Integer b = a;    // autoboxing  
int c = b;        // autounboxing
```

Pole

- kontrola mezí
- definice polí

```
int[] iArray;  
int i2Array[];
```
- vícerozměrná pole

```
int[][] iiArray;
```
- vytvoření pole – pouze dynamicky

```
iArray = new int [10];
```
- délka pole

```
iArray.length
```

Rušení objektů

- garbage collector

Definice třídy

```
class MyClass {  
    /* telo tridy */  
}
```

- tělo třídy
 - atributy
 - metody
 - vnitřní třídy

Třída: Atributy

```
class MyClass {  
    int i;  
    float f;  
    boolean b;  
    String s;  
}  
  
...  
MyClass m = new MyClass();  
m.i = 5;  
m.f = 3.7;  
m.b = true;  
m.s = new String();
```

Třída: Atributy

- Implicitní hodnoty
 - boolean – false
 - ostatní primitivní typy – 0
 - reference – null
- Pozor
 - lokální proměnné nejsou inicializovány
 - chyba při překladu

Třída: Metody

```
navratovyTyp jmenoMetody ( parametry ) {  
    telo metody;  
}
```

```
class MyClass {  
    int pow2(int a) {  
        return a*a;  
    }  
  
    void nothing() {}  
}
```


Třída: Metody

- volání metody

`objekt.jmenoMetody(parametry)`

```
MyClass m = new MyClass();  
int a = m.pow2(5);
```

- Předávání parametrů *hodnotou*

```
class Foo {  
    void plusOne(int a) {  
        a = a + 1;  
    }  
    void use() {  
        int a = 5;  
        plusOne(a);  
        System.out.println(a); // 5  
    }  
}
```

```
class Bar {  
    void appendA(StringBuilder sb) {  
        sb.append("A");  
    }  
    void use() {  
        StringBuilder sb =  
            new StringBuilder("A");  
        appendA(sb);  
        System.out.println(sb); // AA  
    }  
}
```

enum

- od Java 5

```
enum Planet {  
    MERCURY, VENUS, EARTH, MARS,  
    JUPITER, SATURN, URANUS, NEPTUNE,  
    PLUTO };
```

...

```
public Planet p1 = MARS;
```

Balíky (packages)

- oddělené prostory viditelnosti jmen tříd
- balík (package)
 - množina tříd logicky patřících k sobě
 - obdoba v C#, C++ namespace
- každá třída patří do právě jednoho balíku
 - explicitně uvedený
 - implicitní neuvedený
- příslušnost k balíku
`package jmenoBaliku;`

Balíky

- hierarchická jména
 - "obrácená" internetová adresa tvůrce
 - `cz.cuni.mff.java.example01`
 - `org.w3c.dom`
- plný název třídy
 - `jmenoBaliku.JmenoTridy`
- třídy z vlastního balíku – "krátké" jméno
- třídy z jiného balíku – plné jméno
- zjednodušení používání – `import`

```
import jmenoBaliku.JmenoTridy;  
import jmenoBaliku.*;
```

- balík `java.lang` – vždy nainportován

Klíčové slovo `static`

- `static` atributy a metody
 - nejsou svázány s konkrétní instancí (objektem)
 - někdy "*class data*", "*class methods*"

```
class MyClass {  
    static int i;  
}
```

```
class MyClass2 {  
    static void incr() {  
        MyClass.i++;  
    }  
}
```

static import

- od Java 5
- import statických položek
- používání bez jména třídy

```
import static java.lang.Math.PI;  
import static java.lang.Math.tan;  
...  
tan (PI/4) ;
```

Viditelnost lokálních prom.

```
{
  int x=10;
  // dosazitelne je x
  {
    int y=11;
    // dosazitelne je x i y
  }
  // dosazitelne je pouze x
}
```

```
{
  int x = 1;
  {
    int x = 2; // chyba pri prekladu
  }}
}
```

Třídy a soubory

- každá veřejná (`public`) třída – jeden soubor
- stejné jméno jako třída + `.java`
- balíky ~ adresáře

```
package jmenoBaliku;
```

```
import ....;
```

```
import ....;
```

```
public class JmenoTridy {
```

```
    ....
```

```
}
```

- neveřejné třídy (bez `public`)
 - viditelné pouze ze svého balíku

Program

```
package cz.cuni.mff.java.example01;

public class Hello {
    public static void main(String[] args) {
        System.out.println("Hello world!");
    }
}
```

- uložit do
 - adresář ../cz/cuni/mff/java/example01
 - soubor Hello.java

Program

- překlad
 - `javac Hello.java`
 - vznikne `Hello.class`
- spuštění
 - `java cz.cuni.mff.java.example01.Hello`
- nastavení **CLASSPATH**
 - seznam adresářů, kde se hledají třídy
 - proměnná prostředí `CLASSPATH`
 - parametry `-cp`, `-classpath`
 - např.
 - `/home/petr/java/cz/cuni/mff/java/example01/Hello.class`
 - `java -cp /home/petr/java cz.cuni.mff.java.example01.Hello`

Spouštění „zdrojáků“

- od Java 11
- `java HelloWorld.java`

Moduly – od Java 9

- modul
 - pojmenovaná kolekce tříd (a dalších elementů) (sada balíčků)
 - deklaruje
 - na kterých modulech závisí
 - které balíčky exportuje (tj. které balíčky jsou viditelné z jiných modulů)
 - mění se viditelnost (dosažitelnost) tříd
- module-info.java

```
module com.foo.bar {
    requires com.foo.baz;
    exports com.foo.bar.alpha;
    exports com.foo.bar.beta;
```

Moduly – od Java 9

- MODULEPATH
 - obdoba CLASSPATH
- moduly lze „ignorovat“
 - bez určeného modulu => třída je v ***nepojmenovaném*** modulu
 - závisí na všech modulech
 - exportuje všechny balíčky
 - zejména kvůli zpětné kompatibilitě

Operátory: přiřazení

- Přiřazení

```
int i;
```

```
int[] array;
```

```
i = 4;
```

```
array[4] = 5;
```

```
4 = i; // spatne
```

- Primitivní typy

- kopírování hodnoty

- Objekty

- kopírování reference na objekt

- ne kopírování objektu!

Operátory: aritmetika

- unární
+ -
- binární
+ - * / %
- "zkratky" pro přiřazení
+= -= *= /= %=
- inkrementace a dekrementace
- prefix i postfix
i-- i++ --i ++i
- přetečení a podtečení jsou „tichá“
- negeneruje se žádná výjimka

Operátory: porovnání

- generují **boolean** výsledek

== != lze porovnat všechny typy

< > <= >= pouze primitivní mimo **boolean**

- test – co vypíše?

```
Integer i1 = new Integer(1);  
Integer i2 = new Integer(1);  
if (i1 == i2)  
    System.out.println("ANO");  
else  
    System.out.println("NE");
```

tyto konstruktory
jsou deprecated

Operátory: logické

- generují **boolean** výsledek
- lze použít jen na **boolean**

&& || !

- zkrácené vyhodnocování

Operátory: bitové

- lze použít na **short, int, long, char** a **boolean**

& | ^ ~

- zkratky

&= |= ^=

- není zkrácené vyhodnocování
- typ **boolean**
 - považován za 1-bit hodnotu
 - nelze na něj použít ~

Operátory: posunutí

- lze použít na **short, int, long, char**
 - posun vlevo <<
 - doplňuje nuly do dolních bitů
 - posun vpravo >>
 - pokud je číslo kladné, doplňuje nuly
 - pokud je číslo záporné, doplňuje jedničky
 - posun vpravo >>>
 - vždy doplňuje nuly
- **char, byte, short**
 - vždy nejdřív převedeny na **int**
 - výsledek je **int**
- **long**
 - výsledek je **long**

Operátory: různé

- Ternární operátor

```
int a;  
a = a > 0 ? a : 0;
```

- Operátor **čárka**

- pouze v **for** cyklu

- Operátor **+** na **String**

- spojuje Stringy

- pokud je ve výrazu aspoň jeden String a jen operátory **+**, tak se vše ostatní ve výrazu převede na String a spojí

- Přetypování

```
int i = 1;  
long x = (long) i;
```

- **Není sizeof operátor**

- není potřeba

Operátory: priorita

Typ operátoru	Operátory
unární	+ - ++ --
aritmetika a posun	* / % + - << >>
porovnávání	> < >= <= == !=
logické a bitové	&& & ^
ternární	? :
přiřazení	= (zkratky typu +=)

- Při stejné prioritě se výrazy vyhodnocují zleva

if - else

if (boolean-vyraz)

 prikaz

else

 prikaz

- **else** větev lze vynechat
- příkaz
 - jeden příkaz
 - složený příkaz { }

while, do - while

while (boolean-vyraz)
prikaz

do
prikaz

while (boolean-vyraz) ;

- provádějí se, dokud podmínka platí

for

```
for (inicializace; boolean-vyraz; krok)  
    prikaz
```

- **v inicializace a v krok lze použít operátor čárka**

```
for (int i=1, j=1; i<5; i++, j=i*10) {  
    ....  
}
```


for (od Java 5)

```
int[] arr = new int [10];  
  
for (int i:arr) {  
    ...  
}
```

- pole
- třídy s *iterátorem*

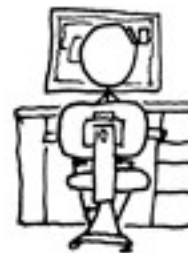
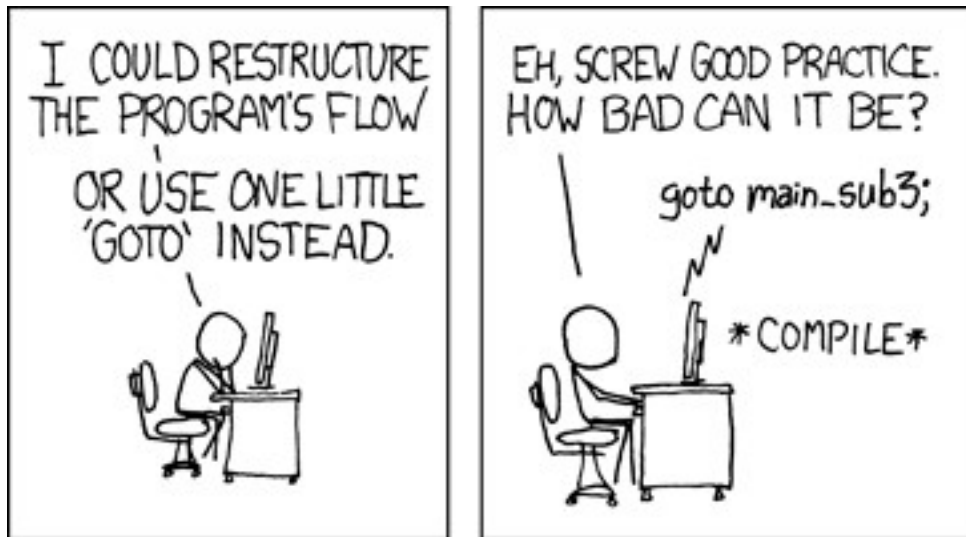
break, continue

- **break**
 - ukončí provádění cyklu
- **continue**
 - ukončí aktuální provádění cyklu a začne novou smyčku
- návěští (labels) – význam pouze před cyklem

```
label: vnejsi-cyklus {  
    vnitřni-cyklus {  
        break;  
        continue;  
        continue label;  
        break label;  
    }  
}
```

goto

- **goto**
 - je rezervované slovo
 - není použito!

<http://xkcd.com/292/>

switch

```
int a;  
...  
switch (a) {  
    case 1:  
    case 2: System.out.println("1, 2");  
        break;  
    case 3: System.out.println("3");  
        break;  
    default: System.out.println("3..");  
}
```

- od Java 7 lze v **switch** použít i typ **String**
- od Java 12 rozšíření **switch** příkazu
 - stále jen „preview“

Verze prezentace J01.cz.2019.01

Tato prezentace podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Neužívejte komerčně 4.0 Mezinárodní License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).